

“Kənd” layihəsi: erkən öyrənmə icmalarına doğru

- ▷ “Kənd” layihəsi əlverişsiz şəraitdə yaşayanları keyfiyyətli erkən yaş dövrü təhsili ilə təmin edir.
- ▷ Qulluq göstərənlər uşaqları inkişaf yönümlü fəaliyyətlərə cəlb edir.
- ▷ Layihənin nəticələri ailələrin ev şəraitində müxtəlif, inkişafetdirici oyunlardan və musiqidən daha çox istifadə etdiklərini göstərir.

Jiorjio Tamburlini

Prezident və Baş İcraçı
Menecer

Anduena Aluşay

Erkən yaş dövrü
proqramının meneceri

Centro per la Salute del
Bambino, Triyest, İtaliya

Françeska Vetsini

Proqram meneceri.
Fondazione Generali The
Human Safety Net Onlus.
Milan, İtaliya

“Village” layihəsinin
dəstək qrupu və yerli
əlaqələndiriciləri

“Təhsil yoxsulluğu” - öyrənmək, eksperiment aparmaq, inkişaf etmək və sərbəst şəkildə bütün qabiliyyətləri, istedadları və istəkləri reallaşdırmaq üçün imkanların məhdud olduğunu təsvir edən anlayışdır (Save the Children, İtaliya, 2014). Bununla bağlı bütün ölkələrdə narahatlıqlar artmaqdadır (UNESCO, 2010). “Təhsil yoxsulluğu” iqtisadi yoxsulluqla tam olmasa da, əhəmiyyətli dərəcədə üst-üstə düşür. Bu, sosial ədalətsizliyin başlanğıcını şərtləndirən və sosial münaqişələrə və insan kapitalının itkisinə gətirib çıxaran mühüm amillərdən biridir (Marmot, 2005). Balaca uşaqlar üçün “təhsil yoxsulluğu” böyümək və inkişafetdirici mühitdə rifahla yaşamaq imkanlarını azaldır. Bu isə o deməkdir ki, uşaqlar üçün erkən qulluq, təhsil, təhlükəsiz və həssaz münasibətlər, xidmətlər və icmalar əlçatmaz olaraq qalır (Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı, 2018).

Yuxarıda təsvir edilən çağırışları aradan qaldırmaq məqsədilə bütün ölkəni əhatə edən layihə - “Un Villaggio per crescere” (Birlikdə böyümək üçün kənd) – tətbiq edilməyə başlanılmışdır. Layihənin əsas vəzifələri ölkənin iqtisadi, sosial və mədəni baxımdan şəraitsiz sayılan məkanlarında balaca uşaqlar üçün təhsilin və digər inkişaf xidmətlərinin əlçatanlığını və keyfiyyətini təkmilləşdirməkdən ibarətdir. Layihənin nəzəri əsaslarını “uşaqların ekoloji inkişafı” nəzəriyyəsi (Bronfenbrenner, 1979) təşkil edir və diqqət, kənddə yaşayan ailələrin xidmətlərlə əhatə olunması kimi, uşaqların ailələrdə səmərəli ev təhsili mühiti ilə əhatə olunmasının vacibliyinə də yönəldilir.

Bu yanaşmada erkən yaş dövrü üçün öyrənmə icmasını yaratmaq məqsədilə çoxsaylı tərəfdaşları və sistemləri bir araya gətirərək, həm ailələr, həm də ailələrdə böyüyən balaca uşaqlar üçün səmərəli imkanların yaradılmasına diqqət yetirilir (Rodrigues et al, 2019).

“Kənd” layihəsi mərkəzlərində təklif olunan bütün fəaliyyətlərin ev şəraitində asanlıqla tətbiq edilməsi nəzərdə tutulur. Fəaliyyətlər məsuliyyətli valideynlik və erkən öyrənmə strategiyalarının inkişafetdirici təsirini ciddi araşdırmalarla sübut edən maarifləndirici fəaliyyətlər arasından seçilmişdir. Tətbiq üçün təklif olunan inkişafetdirici fəaliyyətlər erkən yaş dövrü üçün nəzərdə tutulan həm ümumi xarakterli fəaliyyətləri, həm də xüsusi müdaxilələri tələb edən fəaliyyətləri əhatə edir.

“Kənd” layihəsi mərkəzləri universal, məkan-yönümlü yanaşmanı tətbiq edərək, fəaliyyət göstərdikləri icmalarda yaşayan hər bir ailə üçün açıqdır. Məlumatın yayılması və fəaliyyətə töhfə verilməsi məqsədilə yerli iştirakçıların layihəyə cəlb olunmasının bir necə müsbət təsirləri vardır: yeni ictimai əlaqələr yaradılır, hər kəs tərəfindən anlaşılan icma dəyərləri formalaşır, sosial inklüziya və layihə fəaliyyətlərinin dayanıqlığı təmin edilir.

1 Eliza Mariya Kolombo, Milan; Roberto Kavalyere, Salerno; Fiorenzo Fantuz, Triyest; Çeyen Benvenyu, Triyest; Nikola Karaççolo, S. Kirpiano d'Aversa; Françeska Çezarini, Folinyo; Klaudiviya Cioffi, Avellino; Loredana di Kristina, Sirakuz; Daniela Pes, Neapol; İren Restuçça, Turin, Françeska Rina, Kosenza; Patrisiya Sepiç, Polikoro; Mariya Karla Sivori, Cenoa.

Araşdırma bazasını təşkil edən sübütler və dəlillər -

ədəbiyyat icmalı

ÜMÜMİ XARAKTERLİ MÜDAXİLƏLƏR: qulluğun göstərilməsi və erkən öyrənmə müdaxilələri.

- Erkən yaş dövrü inkişafının yaxşılaşdırılması: ÜST qaydaları (Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı, 2020)

SPESİFİK TƏMİN OLUNMA XÜSUSİYYƏTLƏRİ: mütəxəssislər tərəfindən istiqamətləndirilən valideynlər və uşaqlar qrupları

- Valideynlərdən ibarət qruplar üçün təlimlər: uşaqlarda doğuşdan 3 yaşadək emosional və davranışsal tənzimləmə. Sistematik icmalların “Cochrane” bazası (Barlou, 2010).
- Valideynlər üçün proqramların səmərəliliyi: Kempbellin rəylər icmalı, sosial iş təcrübələri araşdırmaları (Barlou və Coen, 2017).
- Valideynlər və yeni doğulmuş uşaqlar üçün erkən yaş dövrü proqramlarının səmərəliliyi: təhlilli icmal, Uşaq və Ailə araşdırmaları jurnalı (Mihelik, 2017)
- Valideynlərin inancları, sərmayələr və uşaq inkişafı: geniş miqyaslı eksperiment nəticələrinin təhlili, İZA Müzakirələr seriyası No.12506 (Carnerio et al, 2019)

MÜDAXİLƏNİN ÜMUMİ MƏZMUNU: İnkişafyönümlü fəaliyyətlər

- Erkən yaş dövründə bərabərsizlik: erkən yaş dövrü inkişafında risklər və qoruyucu amillər 1-2, The Lancet (Walker et al. 2011).
- Erkən yaş dövrü inkişafının yüksəlməsi: elmdən miqyasa 1-3, The Lancet (Black et al, 2017).
- Erkən yaş dövrü uşaqları üçün qulluq sisteminin formalaşması: səhiyyənin və insan kapitalının transformasiyası məqsədilə uşaqların həyatda qalması və inkişaf etməsi üçün tövsiyələr (Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı, 2018).

MÜDAXİLƏNİN XÜSUSİ MƏZMUNU

Birgə mütaliə fəaliyyətləri

- Dialoji kitab paylaşması təlimi və onun yeni doğulanların nitq inkişafına təsiri: əlverişsiz Cənubi Afrika icmasından randomizə edilmiş nəzarətli sınaq, Uşaq psixologiyası və psixiatriyası jurnalı (Vally, et al., 2015).
- Əlverişsiz Cənubi Afrika icmasında kitab paylaşması üzrə randomizə edilmiş nəzarətli sınaq: qulluq göstərən və körpə arasında olan əlaqənin təsiri və uşağın koqnitiv və sosial-emosional inkişafının nəticələri, Uşaq psixologiyası və psixiatriyası jurnalı (Murray., 2016).
- Şəkilli kitabın mütaliəsinin uşağın nitq inkişafı üçün müdaxiləsi: sistematik icmal və meta-təhlil, Uşaq İnkişafı jurnalı (Doudall, 2018).
- Nitqin inkişafında və uşaqların məktəbə hazırlığında valideyn-uşaq mütaliəsinin rolu: Sistematik icmal və meta-təhlil, Yekun hesabat. (Lau, 2019).

Musiqi fəaliyyətləri

- Məktəblərdə kiçik uşaqlar və yeniyetmələr üçün musiqi terapiyası: sistematik baxış, Britaniyanın musiqi terapiyası jurnalı (Carr və Vigram, 2009).
- İnkişaf disleksiyası zamanı fonoloji biliklərin və oxu bacarıqlarının musiqi tədrisi vasitəsilə təkmilləşdirilməsi: randomizə edilmiş nəzarətli sınaq. PloS One (Flanyakko, 2015).

İnteraktiv oyun

- Uşaqların sağlamlığına oyun necə təsir edir: sistematik icmal. Arquivos de Ciencias da saude (Qomes, 2018).

* Bu mənbələr üçün tam istinadlar bu məqalənin sonunda Referanslarda görünür

“Kənd” modeli

Layihə 2018-ci ildə İtaliyanın 10 şəhərində aşağı gəlirli icmalarda fəaliyyətə başlamış və 10.000-40.000 əhali sayını əhatə etmişdir. Üç il ərzində 4000 ailənin layihə tərəfindən əhatə olunması planlaşdırılmışdır. Layihə rəhbərliyinin dəstəyi maliyyə təminatından, təlimlərin təşkilindən, monitorinq alətlərinin verilməsindən, yerli layihə komandalarının təlimatlandırıcı materiallarla təmin edilməsindən ibarət idi. İnfrastruktur yerli səviyyədə təhsil, səhiyyə və icma xidmətləri göstərən hökumət orqanları və özəl qurumlar tərəfindən təmin edilir. Hər “Kənd” (yəni layihə mərkəzi) həftədə 10-12 saatlıq xidmət göstərir. Bütün fəaliyyətlər layihənin məzmunu və əhəmiyyəti, və həmçinin icmalarla səmərəli kommunikasiya üzrə təlim almış üç-dörd təhsil mütəxəssisi tərəfindən həyata keçirilir. Bütün mərkəzlərdən olan mütəxəssislər ildə iki dəfə növbəti təlimdən keçmək və öz təcrübələri ilə bölüşmək üçün bir araya toplaşirlar.

Kiçik uşaqları (6 aydan 6 yaşa qədər) olan ailə nümayəndələri layihədə ödənişsiz iştirak edir. Onlara qoyulan tələblər ancaq layihə fəaliyyətlərində davamlı iştirak etməkdən və uşaqları yaxından cəlb etməkdən ibarətdir. Fəaliyyətlərin məzmunu ailələrlə razılaşdırılır və uşaqların yaş və inkişaf ehtiyaclarına görə planlaşdırılır (1-ci qrafikə baxın).

QRAFIK 1

“Kənd” layihəsinin fəaliyyətlərinin məzmunu

Layihə komandaları ailələri cəlb etmək və onların marağını və layihədə davamlı iştirakını təmin etmək məqsədilə evlərə səfər edir, sosial medialara müraciət edir və geniş sosial əlaqələrdən istifadə edirlər. Layihədə ailə sağlamlıq mərkəzləri, poliklinikalar, uşaq reabilitasiya mərkəzləri, məktəbəqədər təhsil mərkəzləri, icmada fəaliyyət göstərən sosial xidmətlər, kilsələr, və nəhayət, bar və dükanlar kimi kommersiya təşkilatları da iştirak edir. Bütün iştirakçı tərəflərə vahid bir mesaj vermək və uşaqlara göstərilən qulluğun keyfiyyətini yüksəltmək məqsədilə layihə tərəfindən yerli səviyyədə müxtəlif sahələrdə xidmət göstərən digər qurumlarla birgə planlaşma fəaliyyətləri həyata keçirilir, davamlı olaraq təşkilatı məsələlər və fərdi keyslər üzrə təcrübə mübadiləsi aparılır və bir neçə ixtisas üzrə təlimlər təşkil olunur.

Yerli icmalardan olan özəl və qeyri-özəl qurumların cəlb olunması gələcəkdə layihənin dayanıqlılığı üçün əsaslar qoyur, və beləliklə, icmalar layihə fəaliyyətlərinə sahiblənir və onları qoruyub saxlamağa çalışırlar.

Məsələn, layihə tərəfindən bütün icma üçün təşkil olunmuş yay aylıq tədbirlərin birində şirniyyatlar və meyvələr yerli şirniyyat və meyvə dükənləri tərəfindən özdənizsiz olaraq verilmiş, tədbirin təşkilinə kömək edən könüllülər isə icmanın sakinlərindən ibarət olmuşdur.

Layihəyə cəlb olunmuş ailə üzvləri, xüsusilə analar bir-biri ilə tanış olur və möhkəm əlaqələr qurmuş olurlar, və bu əlaqələr onların layihədən kənarında olan həyatlarına da təsir göstərir. Analar və digər ailə üzvləri kofe içmək və ya alış-veriş üçün birlikdə çıxırlar. Təhsil işçiləri tərəfindən onlar yerli kitabxanalara istiqamətləndirilir və buradakı kitablardan müstəqil olaraq istifadə edirlər. "Kənd" layihəsinin mərkəzləri əsasən az gəlirli və riskdə olan ailələri hədəfə alaraq, işləyirlər. Amma buna baxmayaraq, ailələrin sosial baxımdan müəyyən dərəcədə fərqli və qarışıq olmasına çalışırlar. Onlar müxtəlif sosial-iqtisadi durumu olan ailələrin bir araya gəlməsinin təcrübə mübadiləsinə gətirib çıxardığını və bunun da bəzi az gəlirli ailələrin kənarında qalma riskini azaltdığını düşünürlər.

Məqalənin yazılması zamanı COVID-19 pandemiyası ailələrlə iş aparılması yollarının dəyişdirilməsini tələb etdi. İndi onlar fərdi və qrup olaraq onlayn işləyir, əsasən məsləhətlərlə dəstək alır və oxu materialları ilə təmin edirlər. Eyni zamanda ailələrə, ehtiyac olduqda planşetlər, uşaq kitabları və qələmlər verilir.

"Layihə komandaları ailələri cəlb etmək və onların marağını və layihədə davamlı iştirakını təmin etmək məqsədilə evlərə səfər edir, sosial medialara müraciət edir və geniş sosial əlaqələrdən istifadə edir."

"Kənd" modeli: əsas məqamlar

- Universal, məkan-yönümlü yanaşma
- Yardıma və dəstəyə açıq çıxış və qabaqlayıcı strategiyalar
- Valideyn və 0-6 yaşda olan uşaqların birgə iştirakı
- Valideynlər üçün rahat məkanlar və ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış cədvəllər
- Faktlara əsaslanan uşaq inkişaf fəaliyyətləri və həssas qulluq
- Fəaliyyətlərin təhsil mütəxəssisləri tərəfindən fasilitasiya edilməsi
- Birgə planlaşdırma, birgə təlim və eyni məkanların istifadəsi vasitəsilə sektorlararası əməkdaşlıq (təhsil, səhiyyə, kitabxanalar, sosial xidmətlər)
- Eyni dəyərlərin bölüşməsi və davamlılığı üçün bütün icma tərəfdaşlarının cəlb olunması (dövlət qurumları, özəl qurumlar, dini qurumlar)
- Qarışıq üsullarla aparılan təsirin qiymətləndirilməsi

Təsirin qiymətləndirilməsi və ilkin nəticələr

Təsirin qiymətləndirilməsi layihənin məntiqi çərçivəsinə və dəyişiklik nəzəriyyəsinə əsaslanır. Qiymətləndirmədə qarışıq üsullar vasitəsilə layihənin gözlənilən nəticələri araşdırır: valideynlərin uşaq inkişafı haqqında bilikləri, valideynlərin rolu barədə bilikləri, valideyn stressi, valideynin özünü idarəetmə bacarığı və evlərdə öyrənmə üçün yaradılmış mühitin dəyişməsi. Qiymətləndirmədə digər iki göstəriciyə də diqqət yetirilir: layihənin uşaq və qulluq göstərənlərə təsiri və eləcə də onun yerli icmalarda müxtəlif qurumlar və ictimaiyyət nümayəndələri arasında yaradılmış şəbəkələr və əlaqələrin möhkəmliyinə təsiri.

On iki ay ərzində fəaliyyət göstərmiş 10 mərkəzdən toplanılmış ilkin məlumatlara görə layihədə təxminən 1600 uşaq və 1400 qulluq göstərən ailə üzvü iştirak etmişdir. Bu rəqəmlər layihənin üçüncü ilində nəzərdə tutulmuş 5000 və 4000 hədəfə müvafiqdir. Bundan əlavə yerli icma xidmətləri, vətəndaş cəmiyyəti və biznes qurumları arasında layihənin genişlənməsinə dair bir neçə yeni anlaşma da meydana gəlmişdir.

Ailələrə aid məlumatların ilkin təhlili valideynlərin 100% uşaqların inkişafı ilə bağlı ehtiyacları barədə daha yaxşı biliklər əldə etdiklərini və özlərinin valideyn rolunu daha yaxşı anlamağa başladıklarını göstərdi. Onların, demək olar ki, hamısı evlərində mütaliə etməyə, musiqiyə qulaq asmağa, oyun oynamağa daha çox diqqət ayırmağa başlamış, həmçinin yerli xidmətlərdən istifadə etmək və digər ailələrlə ünsiyyət qurmaqda daha inamlı olmuşlar.

Təhsil üzrə peşəkar layihə mütəxəssislərinin müşahidələri layihənin inkişafetdirici fəaliyyətlərində valideynlərin öz uşaqları ilə birlikdə iştirak etmə yanaşmasının "həssas" qulluq bacarıqlarının inkişafı üçün valideynlərin ənənəvi təlimlərindən daha səmərəli olduğunu təsdiqlədi. (Karneyro, 2019). Və bu fəaliyyətlərin təhsil səviyyəsi aşağı olan ailələr üçün faydası daha yüksəkdir (Engle, 2007).

Sonda qeyd edilməlidir ki, “Kənd” layihəsi müxtəlif ehtiyacları qarşılıyır: uşaqların valideynlərlə birlikdə fəaliyyətlərə cəlb olunması sevinci, valideynlərin öz uşaqları ilə birlikdə vaxtın keyfiyyətli keçirilməsi yollarını müəyyən etmək ehtiyacı, digər ailələrlə dostluq münasibətlərinin qurulması və bir-birinə dəstək olması ehtiyacı. Bütün icma üçün isə yerli səviyyədə mənalı və ümid verən yeniliklərin həyata keçirilməsi, ictimai birliyin möhkəmlənməsi və müxtəlif sektorlar arasında səmərəli işin mümkünlüyünə inamın yüksəldilməsi ehtiyacı. “Bir kənd bütövlükdə” cəlb olunduğu təqdirdə, təhsil yoxsulluğunun insanların həyat trayektoriyalarına dramatik təsirlərini azaltmaq mümkündür.

→ Bu məqaləni buradan onlayn tapa bilərsiniz: earlychildhoodmatters.online/2020-19

MƏNBƏLƏR:

- Barlow, J. and Coren, E. (2017). The effectiveness of parenting programs: a review of Campbell reviews. *Research on Social Work Practice* 28: 99–102.
- Barlow, J., Smalagic, N., Ferriter, M., Bennett, C. and Jones, H. (2010). Group-based parent-training programmes for improving emotional and behavioural adjustment in children from birth to three years old. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 3: CD003680.
- Black, M.M., Walker, S.P., Fernald, L.C.H., Andersen, C.T., DiGirolamo, A.M., Lu, C. et al. (2017). Advancing Early Childhood Development: from Science to Scale 1–3. *The Lancet* 389: 77–118.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by nature and design*. Cambridge MA: Harvard University Press.
- Carneiro, P., Galasso, E., Lopez Garcia, I., Bedregal, P. and Cordero, M. (2019). *Parental Beliefs, Investments, and Child Development: Evidence from a large-scale experiment*. IZA Discussion paper No. 12506. Bonn: IZA.
- Carr, C.E. and Wigram, T. (2009). Music therapy with children and adolescents in mainstream schools: a systematic review. *British Journal of Music Therapy* 23(1): 3–18.
- Dowdall, N., Melendez-Torres, G.J., Murray, L., Gardner, F., Hartford, L. and Cooper, P.J. (2019). Shared picture book reading interventions for child language development: a systematic review and meta-analysis. *Child Development*, 91(2): e383–99.
- Engle, P.L., Black, M.M., Behrman, J.R., Cabral de Mello, M., Gertler, P.J., Kapiriri, L. et al. (2007). Strategies to avoid the loss of developmental potential in more than 200 million children in the developing world. *The Lancet* 369(1557): 229–42.
- Flaugnacco, E., Lopez, L., Terribili, C., Montico, M., Zoia, S. and Schön, D. (2015). Music training increases phonological awareness and reading skills in developmental dyslexia: a randomized control trial. *PLoS One* 10(9): e0138715.
- Gomes, N.R., Costa Maia, E. and Van Deursen Varga, I. (2018). The benefits of play for children’s health: a systematic review. *Arquivos de Ciências da Saúde* 25(2): 47–51.
- Law, J., Charlton, J., McKean, C. Beyer, F., Fernandez-Garcia, C., Mashayekhi, A. and Rush, R. (2019). *Parent–child Reading to Improve Language Development and School Readiness: A systematic review and meta-analysis* (Final Report). Newcastle: Newcastle University.
- Marmot, M. (2005). Social determinants of health inequalities. *The Lancet* 365: 1099–104.
- Mihelic, M., Morawska, A. and Filus, A. (2017). Effects of early parenting interventions on parents and infants: a meta-analytic review. *Journal of Child and Family Studies* 26(6): 1507–26.
- Murray, L., De Pascalis, L., Tomlinson, M., Vally, Z., Dadomo, H., MacLachlan, B. et al. (2016). Randomized controlled trial of a book-sharing intervention in a deprived South African community: effects on carer–infant interactions, and their relation to infant cognitive and socioemotional outcome. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 57(12): 1370–9.
- Rodrigues, M.V., Kaneko, M., Bermúde, C., Lombardi, J., Fisher, S. and Berelowitz, D. (2019). *Scaling up Place-based Strategies to Strengthen Community Early Childhood Systems*. Spring Impact. Available at: https://www.springimpact.org/wp-content/uploads/2019/12/Scaling-up-place-based-strategies_Dec2019_FINAL_WEB.pdf (accessed May 2020).
- Save the Children Italia. (2014). *La Lampada di Aladino*. Rome: Save the Children Italia Onlus. Available at: <https://s3.savethechildren.it/public/files/uploads/publicazioni/la-lampada-di-aladino.pdf> (accessed May 2020).
- UNESCO. (2010). *Reaching the marginalized. EFA Global Monitoring Report 2010*. Paris: UNESCO/Oxford University Press. Available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000186606> (accessed May 2020).
- Vally, Z., Murray, L., Tomlinson, M. and Cooper, P.J. (2015). The impact of dialogic book-sharing training on infant language and attention: a randomized controlled trial in a deprived South African community. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 56: 865–73.
- Walker, S.P., Wachs, T.D., Grantham-McGregor, S., Black, M.M., Nelson, C.A. et al. (2011). Inequality in early childhood: risk and protective factors for early child development 1–2. *The Lancet* 378: 1325–53.
- World Health Organization, Unicef and World Bank. (2018). *Nurturing Care for Early Childhood Development: A framework for helping children survive and thrive to transform health and human potential*. Geneva: WHO. Available at: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272603/9789241514064-eng.pdf?ua=1> (accessed May 2020).
- World Health Organization. (2020). *Improving Early Childhood Development: WHO Guideline*. Geneva: WHO. Available at: https://www.who.int/maternal_child_adolescent/child/Improving_Early_Childhood_Development_WHO_Guideline_Summary.pdf (accessed September 2020).

"Erkən yaş dövrü əhəmiyyətlidir" nəşrinin məqaləsinin Azərbaycan dilinə tərcüməsi Bernar van Lir Fondunun və Beynəlxalq Addım Addım Assosiasiyasının (BAAA) əməkdaşlığı çərçivəsində və BAAA-nın Azərbaycandakı üzv təşkilatı olan Müasir Təhsil və Tədrisə Yardım Mərkəzinin dəstəyi ilə həyata keçirildi.

Bernard
van Leer
FOUNDATION

INTERNATIONAL
STEP by STEP
ASSOCIATION